

Altjóða sáttmálar í innlendis lóg

Úrtak

Við stöði í § 55 í stýrisskipanarlógini gjøgnumgongur greinin útvaldar altjóða sáttmálar, sum eru galdandi í Føroyum. Víst verður á, at inkorporering í ávísuðum førum er neyðug í mun til innihaldið í sáttmálunum. Serliga er hetta í tann mun, at sáttmálin gevur positivt rættindi til borgarar. Um § 55 í stýrisskipanarlógini verður tulkað eftir orðaljóðinum, tykist inkorporering við tilvísing at vera óneyðug. § 55 í stýrisskipanarlógini verður kortini í praksis ikki tulkað sambært orðaljóðinum. Hetta kann sigast, eitt nú við stöði grundgevingunum fyri inkorporering av Hoyvíkssáttmálanum. Hinvegin tykist tað, sum man hevur valt at nýta somu mannagongdir sum grannalondini, tó uttan at taka stöðu til, hvønn týðning § 55 í stýrisskipanarlógini hevur. Eingin dómalog er at finna á økinum, og kundi tað verið áhugavert at sæð hetta roynt í verki.

Abstract

With basis in § 55 in the Faroese Frame of Government the article discusses how selected international treaties affect domestic laws in the Faroe Islands, and in particular to what extent domestic laws are set aside in case they seem to violate international treaties. The article claims that § 55 in the Faroese Frame of Government seems to stipulate that the domestic legal system differs in neighboring countries in relation to international instruments which to a larger extent seem to be based on dualism. For the Faroe Islands this might entail that international instruments have a greater influence on domestic laws compared to Denmark for instance. However, by analysing concrete examples the article argues that § 55 in the Faroese Frame of Government is not practiced as a monistic rule, as the wording in the provision would imply.

1. Inngangur

Altjóða skyldur íkoma í tann mun, eitt land inngongur avtalar við annað land ella er partur av einum altjóða samstarvi. Føroyar eru í hesum høpi partur av fleiri sáttmálum. Eitt nú eru tvískattasáttmálar inngingnir, eins og Føroyar eru fevndar av bæði ST mannarættindasáttmálum og Evropeiska Mannarættindasáttmálanum. Tá tað kemur til handilsviðurskifti við úrheimin, eru eisini fleiri sáttmálar inngingnir. Hoyvíkssáttmálin skal millum annað fremja búskaparligu viðurskiftini millum Føroyar og Ísland.

¹ MA í lóg frá Fróðskaparsetri Føroya.

Sáttmálarnir eru ymiskir av innihaldi, umframt at summir eru settir í gildi við lóg, meðan aðrir eru inngingnir uttan at vera settir í gildi við lóg.

Í hesi grein verður komið inn á, hvønn týdning tað hevur at seta sáttmálar í gildi við lóg samanborið við eina støðu, har sáttmálin ikki er partur av føroyskari lóggávu, í mun til innihald. Hetta verður eisini sæð í ljósinum av § 55 í stýrisskipanarlógini, har ásett er, at løgtingslóg, ella partur av løgtingslóg, ikki hevur gildi, um hon gongur móti millumtjóðasáttmála.

2. Altjóða rættur og innlendis rættur

Sum útgangsstøði viðvíkir altjóða rættur samband millum lond, ímeðan innlendis rættur ásetur rættarstøðuna í landinum. Til tess at lýsa sambandið millum innlendis lóg og altjóða lóg, verður tað vanliga skilt ímillum hugtøkini *dualisma* og *monisma*.

Lond vera lýst at vera *monistisk*, tá altjóða lóg gerst partur av innlendis lóg uttan fremjan innlendis í hvørjum einstøkum føri, tá ein sáttmáli er settur í gildi, meðan lond verða lýst *dualistisk*, tá altjóða lóg ikki fær virknað innlendis, uttan at hon er framd í innlendis lóg. Bæði tá tað kemur til eina monistiska skipan og eina dualistiska skipan, krevst ein mekanisma, sum inkorporerer altjóða lóg. Hetta kann verða við eini generellari áseting ella konkret í hvørjum einstøkum føri.²

Hvørt eitt land hevur eina monistiska ella dualistiska skipan, byggir sostatt á tað, sum er antin er ásett í stjórnarskipan landsins, í lóggávu ella dómalóg. Um eitt nú ein áseting í grundlóg sigur, at altjóða sáttmálar hava virknað í innlendis lóg, tá landið hevur sett sáttmálan í gildi, er talan um eina monistiska skipan. Um ikki ein slík áseting er, men ein altjóða sáttmáli skal fremjast í innlendis lóg í hvørjum einstøkum føri, er talan um eina dualistiska skipan.³

Tann danska grundlógin hevur onga generella áseting um sjálvvirkandi inkorporering vísandi til § 19, stk. 1, í grundlógini,⁴ eins og hini Norðanlondini heldur ikki hava sjálvvirkandi inkorporering.

Verður hugt at tí føroysku stýrisskipanarlógini,⁵ er áseting í § 55, sum ástøðiliga kann benda á eina monistiska skipan í Føroyum. Tó er ivasamt, um ásetingin er ætlað sum ein sjálvvirkandi inkorporering av altjóða sáttmálum, og um hon skal

---

2 Spiermann, (2006), *Moderne folkeret*, s. 149.

3 Smith, (2013), *Konstusjonelt demokrati*, s. 157.

4 Lov nr. 169 af 5. juni 1953.

5 Ll. nr. 103 frá 26. juli 1994.

skiljast so víttgangandi. Á hinari síðuni kann hugsast, at ásetingin skal skiljast soleiðis, at verandi og komandi lóg ikki er galdandi, um hon stríðir ímóti altjóða lóg.⁶ § 55 í stýrisskipanarlógini er áhugaverd, tá hon sambært orðaljóðinum tekur støðu til týdningin av altjóða lóg í innlendis lóg. Komið verður í parti 3.2 nærri inn á týdningin av hesum, umframt at hetta eisini verður sæð í mun til inngingnar sáttmálar.

3. Altjóðarættarlig krøv

Tá ein altjóða sáttmáli er settur í gildi, hava Føroyar sum land, altjóðarættarligar ásetingar, sum skulu fylgjast. Hvørt tann altjóðarættarlíga ásetingin er fylgd, skal síggjast saman við eini meting av faktum í mun til ásetingina. Í hesum høpi hava innlendis ásetingar ikki neyðturviliga nakran týdning. Hetta skal skiljast soleiðis, at tað ikki neyðturviliga er í stríð við altjóðarætt at hava ásetingar í innlendis lóg, sum stríða við ein altjóða sáttmála. Tó hevur føroysk lóggáva, sum áður nevnt, tikið støðu til, at innlendis lóg ikki kann verða í stríð við altjóða lóg sambært § 55 í stýrisskipanarlógini. Hetta, hóast tað í altjóða lóg ikki eru ásett krøv til, hvussu londini halda sínar skyldur í innlendis lóg. Við øðrum orðum, stendur tað londunum sum útgangsstøði frítt, hvussu tey uppfylla teirra altjóða skyldur, sum so eisini vil siga, at tað ikki er eitt krav, at sáttmálar verða inkorporeraðir í innlendis lóggávu.⁷

3.1 Inkorporering av sáttmálum

Um útgangsstøði verður tikið í eini dualistiskari skipan, soleiðis skilt, at ein altjóða sáttmáli ikki hevur beinleiðis virknað í innlendis rætti, viðførir hetta tó ikki, at altjóða rættur ikki hevur týdning innlendis. Ásetingar kunnu verða í innlendis lóggávu, sum taka støði í einum altjóða sáttmála, umframt at tulkning kann taka støði í altjóða rætti, eitt nú soleiðis at lóggjeveri ikki hevur ætlað at handla í stríð við altjóða skyldur.

Sambært norðurlendskari traditiónum og dualistiskari fatan sum heild, skal ein sáttmáli inkorporerast, um hann skal brúkast beinleiðis í innlendis lóggávu.⁸

At inkorporera ein altjóða sáttmála vil siga, at sáttmálin verður settur í gildi við lóg, og hevur innihaldið tá virknað sum ein og hvør onnur lóg í landinum. Ein sáttmáli kann inkorporerast við einum lógaruppskoti, sum vísir til sáttmálan (tilvísing), ella ein áseting fær sama innihald, sum sáttmálin ásetir (umskrivning). Gjørt verður vart við, at orðið „inkorporering“ til tíðir bert verður nýtt í samband

6 Espersen, (1970), Indgåelse og oplydelse af traktater, s. 441.

7 Spiermann, (2006), Moderne folkeret, s. 149-150.

8 Smith, (2013), Konstusjonelt demokrati, s. 161.

við tilvísing.⁹ Í londum, sum byggja á *dómaraskapta lóg* (*common law*), kunnur rættarúrskurðir hava týdning fyri inkorporering av altjóða sáttmálum.

Dømi um altjóða sáttmála, settur í gildi við lóg, er Evropeiski Mannarættinda-sáttmálin.¹⁰ Samstundis eru flestu ST – mannarættindasáttmálarnir ikki settir í gildi við lóg. Í báðum førum er talan um mannarættindi, har mett verður, at inkorporering er við til at leggja dent á tí altjóða rættarlígu ásetingina í innlendis lóg. Í donskum rætti verður mett, at inkorporering av altjóða sáttmála harumframt hevur týdning í tann mun, talan er um stríð við aðra innlendis áseting, tá sáttmálin í hesum føri eisini verður sæddur sum ein sjálvstøðug heimild.¹¹

Samanbórið við føroyska lóggávu, er sum sagt ein áseting, ið setur til viks innlendis ásetingar, um hesar eru í stríð við altjóða sáttmálar, vísandi til § 55 í stýrisskipanarlógini. Tí víkir okkara skipan frá í mun til tað, sum vanliga verður sett í samband við eina dualistiska skipan, sum okkara grannalond virka undir.

3.2 § 55 í stýrisskipanarlógini

Tað framgongur einki úr viðmerkingum til § 55 í stýrisskipanarlógini, hvussu ásetingin skal skiljast. Heldur ikki er nakað at heinta úr viðmerkingum til heimastýrslógina, sum er karmurin fyri stýrisskipanarlógini. Her er ásett í § 5 í heimastýrslógini, at *Føroyska heimaræðið er avmarkað av teimum til einahvørja tíð verandi sáttmálalígu og øðrum internationalum rættindum og skyldum*.

Ole Espersen metir, at ásetingum í heimastýrslógini eftir orðaljóðinum klárt eru eini boð til heimastýrið um ikki at útinna sín myndugleika á ein tilfíkan hátt, at hetta víðførir brot á altjóða rætt. Um hetta hendir, verður rættarhandlingin ógyldug sambært § 5 í heimastýrslógini.¹²

§ 5 í heimastýrslógini er orðað soleiðis, at heimastýrið er avmarkað av bæði altjóðarættarlígu rættindum og skyldum, sum kann hava tann týdning, at man ynskir at lata altjóðarætt verða galdandi sum innlendis rættur. Tó kann man ikki undirbyggja hetta sjónarmið við lóggevarans vilja, umframt at tað ikki framgongur klárt av orðaljóðinum, hvør rættur er galdandi í mun til tann, sum hevur mist sín virknað. Tískil kann tykjast ógreitt, hvørt talan er um eina sjálvvirkandi inkorporering í § 5 í heimastýrslógini. Tað sum talar fyri, er at bæði rættindi og skyldur verða nevndar í heimastýrslógini. Ole Espersen vísir eisini á, at tað ikki er vanligt í donskum „adoptionsbestemmelser“, at nevna bæði rættindi og skyldur.

9 Spiermann, (2006), *Moderne folkeret*, s. 169.

10 Anordning nr. 136 af 25. februar 2000.

11 Spiermann, (2006) *Moderne folkeret*, s. 169.

12 Espersen, (1970), *Indgåelse og opfyldelse af traktater*, s. 441.

Hann metir tí, at tað hevur „formodningen“ ímóti sær, at ein so grundleggjandi øðrvísi skipan skuldi verða galdandi, í mun til restina av ríkinum.¹³

Hvussu víttgangandi § 55 í stýrisskipanarlógini og § 5 í heimastýrislógini skulu skiljast, kann tykjast ivasamt, tó at tað verður mettt at vera greitt í orðaljóðinum, at § 55 í stýrisskipanarlógini ger, at sambandið millum innlendis lóg og altjóða lóg víkir frá eini dualistiskari skipin. Hetta verður sagt, uttan at koma til ta niðurstøðu, at altjóða sáttmálar eru galdandi sum innlendis lóg. Mett verður, at rættarstøðan er ógreið, og í praksis tykist rættarstøðan javnmett við hini norðurlondini, vísandi til at um sáttmálar eru inkorporeraðir, má mann ganga út frá, at ein meting er gjørd av tørvinum av hesum.

Um § 55 í stýrisskipanarlógini er útrykk fyri, at rættindi og skyldur sambært altjóða sáttmála ikki kunnu setast til viks í innlendis lóg, meðan ein altjóða sáttmáli ikki setur aðra rættarstøðu í staðin, hevur altjóða lóg størri ávirkan í innlendis lóg í Føroyum samanborið við eitt nú Danmark. Hetta, tá ein altjóða sáttmáli sum sagt kann seta til viks innlendis lóggávu sambært § 55 í stýrisskipanarlógini, hóast hann er ikki inkorporeraður í føroyska lóggávu. Í danskari lóggávu kann ein ikki-inkorporeraður altjóða sáttmáli harafturímóti ikki seta til viks innlendis lóggávu.¹⁴

Harvið er ikki sagt, at ein ikki-inkorporeraður sáttmáli ikki hevur ávirkan á danska innlendis lóggávu. Hetta, tá sáttmálin, hóast hann ikki er beinleiðis rættarkelda í innlendis lóg, verður nýttur sum tulkingaríkast undir lógini, sum er beinleiðis rættarkelda. Tað vil siga, at lógin í størstan mun verður tulkað samsvarandi altjóða skyldum. Álagdar sáttmálaskyldur kunnu tó ikki grundgeva fyri tulking í stríð við orðaljóðið av eini innlendis áseting.¹⁵ Við øðrum orðum kunnu avmarkingar verða fyri, hvussu langt ein ikki-inkorporeraður sáttmáli kann røkka í innlendis lóggávu í Danmark.

Sum sagt, hevur inkorporering við sær, at altjóða sáttmálar fáa virði sum innlendis lóg, og verður í danskari lóggávu víst á, at hetta skal til fyri at kunna seta til síðis innlendis lóg, sum stríðir við sáttmálan. Hetta sjónarmið er tó ikki galdandi fyri Føroyar, tá § 55 í stýrisskipanarlógini gevur inngingnum sáttmálum hetta virði. Ein kann tí spyrja, um tað er neyðugt við inkorporering í Føroyum, um sæð verður burtur frá sjónarmiðinum um øktari tilvitan viðvíkjandi eitt nú mannarættindum.

---

13 Ibid, s. 442.

14 Spiermann, (2006), Moderne folkeret, s. 169.

15 Ibid., s. 153.

Sum áður umrøtt, ber ikki til at nýta ein ikki-inkorporeraðan sáttmála sum sjálvstøðugt rættarstöði. Hetta førir við sær, at ein sáttmáli ikki kann brúkast at geva positiv rættindi til ein borgara, sum ikki eru heimilað í innlendis lóg. Samstundis kann ein ikki-inkorporeraður sáttmáli heldur ikki í sær sjálvum áleggja skyldur til privat. Tískil kann tað í mun til innihald í sáttmálanum, í summum førum gerast neyðugt við inkorporering.

4. Altjóða sáttmálar í føroyskum praksis

Sum áður umrøtt, eru Føroyar partur av ymiskum altjóða sáttmálum. Í hesum høpi verða tær altjóða skyldurnar vanliga hildnar við normharmoni, umskrivning ella tilvísing. Normharmoni vil siga, at man kann staðfesta, at verandi lóggáva er í tráð við sáttmálan. Í hesum føri er ikki neyðugt við inkorporering.¹⁶ Í tann mun sáttmálar verða inkorporeraðir, verður ofta gjørt á tann hátt, at ein partur verður umskrivaðir í innlendis lóg. Harumframt er eisini dømi um inkorporering við tilvísing. Hetta verður nærri umrøtt við ítøkiligum dømum niðanfryi.

4.1 Tvískattasáttmálar

Tvískattasáttmálar verða settir í gildi við lóg, har talan er um inkorporering við tilvísing.¹⁷ Tó kunnu somu ásetingar verða umskrivaðar inn í føroyska lóggávu, samstundis sum sáttmálin er inkorporeraður við tilvísing. Hetta, tá ein tvískattasáttmáli bert kann nýtast til at geva lækking í skattinum. Hann gevur ikki í sær sjálvum heimild at skatta eina inntøku, um ein tílik heimild ikki er at finna í innlendis lóggávu. Víst verður í hesum sambandi til avgerð frá Landsskatteretten,¹⁸ har manglandi innlendis lóggáva í Norra gav Danmark subsidieran rætt at skatta inntøkuna, hóast Norra sambært tvískattasáttmálanum, sum kelduland átti rættin til skattin. Tvískattaavtalurnar eru við øðrum orðum, við atlit til heimild at skatta, bert sekunderar í mun til innlendis ásetingarnar. Tí er neyðugt at umskriva neyðuga heimild í føroyska skattalóggávu.

Eitt dømi um hetta er grein 13, stk. 7, í tí norðurlenska tvískattasáttmálanum.¹⁹ Har er ásett, at vinningur av partabrøvum hjá skattgjaldara, sum hevur verið heimahoyrandi í einum sáttmálabundnum ríki, og er vorðin heimahoyrandi í einum øðrum sáttmálabundnum, kann verða skattaður í fyrstnevnda ríki. Tó kann fyrst nevnda ríki bert skatta ta virðisøking, sum hevur verið fram til fráflyting.

---

16 Ibid., s. 174.

17 TAKS, (2017), tvískattasáttmálar.

18 SKM2015.185.LSR.

19 Sáttmáli millum tey norðurlensku londini at sleppa undan tvískatting, hvat viðvíkur inntøku – og ognarskatting frá 23. september 1996.

Um dømi verður tikið, at ein føroyskur borgari skattliga gert heimahoyrandi í øðrum sáttmálabundnum rík, og eftir fráflyting selir partabrøv, so er ikki nóg mikið við áseting í einum inkorporeraðum altjóða sáttmála, sum býtir skattin til Føroyar. Í hesum høpi er grein 13, stk. 7, í tvískattasáttmálanum umskrivað í føroyska skattalóggávu, vísandi til kapittul 1 a í ll. nr. 164 frá 21. desember 2001 um skatting av kapitalvinningi. Hendan innlendis áseting er komin inn í lógina í 2016,²⁰ sum vil siga, at fram til 2016, høvdu Føroyar ikki heimild at skatta partabrøv við fráflyting.

Hetta vísir, at tað í mun til innihald í sáttmálum í summum førum er neyðugt at inkorporera bæði við tilvísing og umskrivning, fyri at innihaldið av sáttmálanum fær ætlaða virknaðin. Her kann leggjast afturat, at tilvísing er neyðug, fyri at borgarin kann krevja sín rætt sambært sáttmálanum yvir fyri skattamyndugleikunum.²¹

4.2 Mannarættindasáttmálar

Tá tað kemur til sáttmálar viðvíkjandi mannarættindum, eru Føroyar partur av fleiri ST-sáttmálum.²² Eitt nú kann nevast altjóða sáttmálin um at basa øll sløg av mismuni vegna rasu, sum hevur verið í gildi í Føroyum síðani 9. desember 1971. Hesin sáttmáli er ikki inkorporeraður við tilvísing skilt á tann hátt, at hann ikki er galdandi beinleiðis í innlendis lóg. Ístaðin er gjørd ein umskrivning av ásetingum, fyri at fáa harmoni millum altjóða lóg og innlendis lóg. Víst verður millum annað til lm. nr. 59 og 60 frá 1971, sum er ein avleiðing av ígildissetan av omanfyri nevnda ST-sáttmála. Her verður lóggivið um forboð móti rasudiskriminering í innlendis lóggávu.

Í síni heild eru ST-sáttmálar ikki inkorporeraðir við tilvísing. Hetta er helst gjørt í samsvari við ta mannagongd, sum Danmark brúkar. Í Danmark hevur spurningurin verið til umrøðu, um ikki hesir sáttmálar áttu at verið inkorporeraðir við tilvísing, tá hetta er við til at økja ávirkanina, og harvið verja líkindini fyri at landið heldur altjóða skyldur.²³

Samanborið við føroysk viðurskifti verður mettt, at sáttmálar í tí løtu teir eru inngingnir hava størri ávirkan í føroyskari lóggávu vísandi til § 55 í stýris-skipanarlógini. Tí gerst orðaskiftið eitt sindur øðrvísi í Føroyum. Tað er bert í tann mun, sáttmálin gevur borgara positiv rættindi, sum ikki eru lóggivin innlendis, at sáttmálin ikki fær tann ætlaða virknað innlendis. Hesi viðurskifti hava verið loyst við umskrivning fyri at halda altjóða skyldur vísandi til omanfyri

20 Løgtingslóg nr. 42 frá 6. mai 2016, lm. nr. 108 frá 2015.

21 Winther-Sørensen m.fl., (2013) Skatteretten 3, s. 29.

22 Uttanríkis – og vinnumálaráðið, (2017), Mannarættindi í ST høpi.

23 Spiermann, Ole, (2014), Implementering fremmer folkeretlige forpligtelser.

standandi, og í tann mun hetta verður tryggjað, eiga sáttmálarnir at fáa fullan virknað innlendis. Hetta, serliga tá innlendis lóg verður tulkað í samsvari við altjóða sáttmálar, og í tann mun tulking ikki røkkur endamálinum, kann innlendis lóg setast vil viks sambært § 55 í stýrisskipanarlógini.

Annar sáttmáli viðvíkjandi mannarættindum er Evropeiski Mannarættindasáttmálin. Hesin sáttmáli er, sum sagt, settur í gildi við lóg, og hevur tí virknað, sum ein og hvør onnur lóg í landinum. Tó við tí fráviki, at eitt lex posterior-prinsipp ikki er galdandi, skilt á tann hátt, at hann ikki víkir fyrri nýggjari lóggávu.²⁴ Hendan vegleiðandi høvuðsregla í okkara grannalondum, gerst tó ikki týðandi í føroyskari lóggávu, tá § 55 í stýrisskipanarlógini hevur givið sáttmálanum rættindi fram um aðra lóggávu.

Tað vil siga, at innihaldið í sáttmálanum kann gerast galdandi innlendis, samstundis sum dómur hjá mannarættindadómstólinum verða lagdir til grund fyrri tulking av skyldum sambært sáttmálanum. Hetta má verða galdandi bæði í mun til ikki-inkorporeraðan sáttmála og inkorporeraðan sáttmála, tá tað í báðum førum er talan um tulking av skyldum sambært sáttmálanum. Teksturin í sáttmálanum verður mentur í dómstólinum, sum er kendur fyrri tann dynamiska tulkingarháttin og orðini: *the Convention is a living instrument which, as the Commission rightly stressed, must be interpreted in the light of the present-day conditions*.²⁵

Aftur her verður mettt, er tað bert er í tann mun sáttmálin gevur positiv rættindi fyrri borgaran, sum ikki er lóggivið um innlendis, at inkorporering hevur ávirkan. Í útgangsstøði eru rættindini sambært sáttmálanum negativ. Tó verða ásetingarnar mentar í dómstólinum og eitt nú í mun til grein 8 í sáttmálanum, sum gevur *rætt til respekt fyrri privatlívinum og familjulívinum*, kann tað undir ávísing fortreytum hugsast, at positiv rættindi verða givin. Tí gevur tað meining at inkorporera sáttmálan, sum samstundis verður mentur í dómstólinum.

4.3 Hoyvíkssáttmálin

Annar sáttmáli settur í gildi við lóg, er sáttmáli millum Ísland og Føroyar, nevndur Hoyvíkssáttmálin.²⁶ Hesin sáttmáli er sambært almennu viðmerkingunum helst mest víðfevndi sáttmáli, sum Føroyar hava gjørt við annað land. Mett verður, at tá sáttmálin ávirkar mong stór lógarøki í føroyska lógdøminum, er best at seta ásetingarnar í sáttmálanum viðvíkjandi øllum yvirtiknum málum, ið sáttmálin fevnir um, í gildi við lóg.²⁷

24 Spiermann, Ole, *Moderne folkeret*, s. 169.

25 Sigurdjonsson mod Island frá 30. juni 1993, præmis 35.

26 Løgtingslóg nr. 66 frá 18. mai 2006, lm. nr. 15/2005.

27 Almennar viðmerkingar til lm. nr. 15/2005.

Eisini framgongur av lógaruppskotinum til Hoyvíkssáttmálan, at sáttmálin við hesi inkorporering fær gildi framum lógtingslógir, ið eru í ósamsvar við Hoyvíkssáttmálan.²⁸ Hetta kann tykjast í andsøgn við tað sum framgongur av § 55 í stýrisskipanarlógini, tá lógtingslóg, sum gongur ímóti altjóða sáttmála, ikki er í gildi sambært orðaljóðinum í hesi áseting. Samstundis verður víst á, at tað áliggur landsstýrinum at boða frá, hvørjar lógtingslógir eru neyðugar, fyri at ein altjóða sáttmáli kann verða útintur.²⁹ Tað vil siga, at hóast § 55 í stýrisskipanarlógini kann seta úr gildi lógtingslóg, so er tað samstundis ein skylda at gera neyðugu broytingar í lógum, sum verða mettar í stríð við altjóða sáttmála.

Tað framgongur einki beinleiðis í viðmerkingunum, hvørt sáttmálin er inkorporeraður við tí fyri eyga at verða nýttur sum beinleiðis heimild í innlendis lóg í mun til positivt rættindi hjá borgarum, virkjum ella myndugleikum. Hetta vildi eisini verið undantakið í mun til innihaldið av sáttmálanum.

Tískil tykist grundgevingin fyri inkorporering við tilvísing ørkymlandi í tann mun, § 55 í stýrisskipanarlógini skal skiljast sum ein millumloysn millum monismu og dualismu, har altjóða lóg sambært orðaljóðinum setur til viks innlendis lóg.

5. Niðurstøða

Eftir eina gjøgnumgongd av útvaldum altjóða sáttmálum, sum Føroyar eru partur av, verður sæð, at inkorporering í summum førum er neyðug í mun til innihald. Hetta er serliga í tann mun sáttmálin gevur positivt rættindi. Í øðrum førum tykist inkorporering við tilvísing óneyðug í tann mun, § 55 í stýrisskipanarlógini verður tulkað eftir orðaljóðinum.

Tó verður sæð, at § 55 í stýrisskipanarlógini í praksis ikki verður tulkað sambært orðaljóðinum, vísandi til grundgevingarnar fyri inkorporering av Hoyvíkssáttmálanum. Hinvegin tykist tað, sum man hevur valt at nýta somu mannagongdir, sum okkara grannar uttan at taka støðu til, hvønn týdning § 55 í stýrisskipanarlógini hevur. Einki dómspraksis er at finna á økinum, og kundi tað verið áhugavert at sæð hetta roynt í verki.

²⁸ Viðmerkingar til § 2 í lm. nr. 15/2005.

²⁹ § 52, stk. 3, í stýrisskipanarlógini.